

**Byla C-71/21****Prašymo priimti prejudicinį sprendimą santrauka pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 98 straipsnio 1 dalį****Gavimo data:**

2021 m. vasario 4 d.

**Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:**

*Sofiyski gradski sad* (Bulgarija)

**Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:**

2021 m. vasario 4 d.

**Ieškomas asmuo:**

KT

**Prokuratūra:**

*Sofiyska gradska prokuratura*

**Pagrindinės bylos dalykas**

Pagrindinė byla iškelta pagal prašymą vykdyti arešto orderį, išduotą remiantis Europos Sąjungos ir Islandijos Respublikos bei Norvegijos Karalystės susitarimu dėl perdavimo tvarkos tarp Europos Sąjungos valstybių narių ir Islandijos bei Norvegijos.

**Prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalykas ir teisinis pagrindas**

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą teikiamas dėl Europos Sąjungos ir Islandijos Respublikos bei Norvegijos Karalystės susitarimo dėl perdavimo tvarkos tarp Europos Sąjungos valstybių narių ir Islandijos bei Norvegijos 1 straipsnio 2 ir 3 dalių, Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 21 straipsnio 1 dalies ir 67 straipsnio 1 dalies ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 6 straipsnio ir 45 straipsnio 1 dalies išaiškinimo. Jis susijęs su atveju, kai valstybė narė, išnagrinėjusi prašymą vykdyti remiantis minėtu susitarimu išduotą arešto orderį, atsisakė perduoti ieškomą asmenį ir šis asmuo išvyko į kitą valstybę narė, kuriai tada buvo išsiųstas kitas arešto orderis, siekiant šį asmenį toje pačioje

byloje patraukti baudžiamojon atsakomybėn. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas prašo jį nagrinėti skubos tvarka pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 107 straipsnį.

### **Prejudiciniai klausimai**

1. Ar pagal Europos Sąjungos ir Islandijos Respublikos bei Norvegijos Karalystės susitarimo dėl perdavimo tvarkos tarp Europos Sąjungos valstybių narių ir Islandijos bei Norvegijos 1 straipsnio 2 ir 3 dalių nuostatas leidžiama išduoti kitą arešto orderį, siekiant asmenį, kurį Europos Sąjungos valstybė narė atsisakė išduoti remdamasi minėto susitarimo 1 straipsnio 3 dalimi, aiškinama kartu su Europos Sąjungos sutarties 6 straipsniu ir Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 8 straipsniu, toje pačioje byloje patraukti baudžiamojon atsakomybėn?

2. Ar pagal Europos Sąjungos ir Islandijos Respublikos bei Norvegijos Karalystės susitarimo dėl perdavimo tvarkos tarp Europos Sąjungos valstybių narių ir Islandijos bei Norvegijos 1 straipsnio 3 dalies, Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 21 straipsnio 1 dalies ir 67 straipsnio 1 dalies ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 6 straipsnio ir 45 straipsnio 1 dalies nuostatas leidžiama, kad valstybė narė, kuriai išsiųstas arešto orderis, vėl priimtą sprendimą toje pačioje byloje, kurioje kita valstybė narė atsisakė perduoti tą patį asmenį, siekiant jį patraukti baudžiamojon atsakomybėn, po to, kai ieškomas asmuo pasinaudojo teise laisvai judėti ir išvyko iš valstybės, kuri atsisakė jį perduoti, į valstybę, kuriai išsiųstas kitas arešto orderis?

### **Nurodytos Sąjungos teisės nuostatos ir jurisprudencija**

Europos Sąjungos ir Islandijos Respublikos bei Norvegijos Karalystės susitarimo dėl perdavimo tvarkos tarp Europos Sąjungos valstybių narių ir Islandijos bei Norvegijos 1 straipsnio 2 ir 3 dalys

Europos Sąjungos sutarties 6 straipsnis

Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 21 straipsnio 1 dalis ir 67 straipsnio 1 dalis

Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 6 straipsnis ir 45 straipsnio 1 dalis

2020 m. balandžio 2 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Ruska Federacija*, C-897/19 PPU, EU:C:2020:262

2018 m. liepos 25 d. Teisingumo Teismo sprendimas *AY (arešto orderis – liudytojas)*, C-268/17, EU:C:2018:602

## Nurodytos nacionalinės teisės nuostatos

*Zakon za ekstraditsiata i evropeyskata zapoved za arest* (Ekstradicijos ir Europos arešto orderio įstatymas) 4 straipsnio 1 dalis

## Faktinių aplinkybių ir proceso santrauka

- 1 Byla prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančiame teisme buvo iškelta pagal *Sofiyska gradska prokuratura* (Sofijos miesto prokuratūra, Bulgarija) prašymą vykdyti KT, kuris yra Bulgarijos ir JAV pilietis, arešto orderį. Jį 2020 m. kovo 12 d. išdavė Hordalando (Norvegija) regiono prokuratūra (toliau – 2020 m. kovo 12 d. arešto orderis). Šiuo arešto orderiu buvo prašoma perduoti KT siekiant išnagrinėti jo baudžiamąją bylą; jis kaltinamas pakartotiniu sukčiavimu, susijusiu su Norvegijos socialinio draudimo sistema. Šioje byloje, be KT ir kitų asmenų, kaltinimai buvo pareikšti jo buvusiai partnerei, kuri yra Norvegijos pilietė. KT ir jo partnerė kartu gyveno neįregistruotą santuoką ir turi du vaikus, kurie gimė jiems gyvenant kartu.
- 2 Minėtoje baudžiamojoje byloje Norvegijoje buvo išduotas KT arešto orderis. 2018 m. liepos 26 d. Šengeno informacinėje sistemoje buvo paskelbta jo paieška. 2019 m. liepos mėn. buvo pateiktas kaltinamasis aktas Bergeno (Norvegija) pirmosios instancijos teismui. Teismas, nedalyvaujant KT, nuteisė kai kuriuos iš kaltinamų asmenų, tarp jų jo buvusią partnerę.
- 3 2019 m. lapkričio 25 d., remiantis Norvegijos institucijų Šengeno informacinėje sistemoje paskelbta paieška, KT buvo laikinai sulaikytas Lenkijoje. Gavusi informaciją apie KT laikiną sulaikymą, Norvegijos prokuratūra, remdamasi Europos Sąjungos ir Islandijos Respublikos bei Norvegijos Karalystės susitarimu dėl perdavimo tvarkos tarp Europos Sąjungos valstybių narių ir Islandijos bei Norvegijos (toliau – Susitarimas dėl perdavimo tvarkos), 2019 m. lapkričio 27 d. išdavė arešto orderį (toliau – 2019 m. lapkričio 27 d. arešto orderis). 2020 m. sausio 15 d. sprendimu byloje dėl arešto orderio vykdymo Varšuvos (Lenkija) apygardos teismas atsisakė perduoti KT.
- 4 Siekdamas motyvuoti šį atsisakymą, Varšuvos apygardos teismas rėmėsi Susitarimo dėl perdavimo tvarkos 1 straipsnio 3 dalimi, kurioje pateikta nuoroda į Europos Sąjungos sutarties (toliau – ESS) 6 straipsnį. Teismas laikė įrodyta, kad ilgą laiką vyko KT ir jo buvusios partnerės konfliktas dėl jų abiejų bendrų vaikų globos teisių ir ankstesniuose buvusių partnerių teismo procesuose Bulgarijos teismai priėmė sprendimus, kuriais globos teisės Bulgarijoje buvo suteiktos KT. Varšuvos apygardos teismas laikėsi nuomonės, jog KT perdavus Norvegijos institucijoms būtų pažeistas Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (EŽTK) 8 straipsnis, nes, pirma, buvusi KT partnerė atlieka laisvės atėmimo bausmę, kuri jai buvo paskirta baudžiamojoje byloje Norvegijoje, antra, po perdavimo KT turėtų būtų taikomas kardomasis kalinimas; tai reiškia, kad vaikai turėtų būti perduoti globėjų šeimai ir dėl to KT ryšys su jais galutinai nutrūktų. Teismo manymu, Norvegijos institucijos, net jei KT joms nebūtų

perduotas, gali pasinaudoti kitomis bendradarbiavimo su Bulgarija pagal tarptautinę teisę formomis, siekdamas jį patraukti baudžiamojon atsakomybėn.

- 5 Varšuvos apygardos teismo sprendimą, kuriuo buvo atsisakyta perduoti KT, prokuratūra apskundė Varšuvos apeliaciniam teismui, šis 2020 m. vasario 24 d. sprendimu apeliacinio skundo netenkino. 2020 m. kovo 6 d. nutartimi Varšuvos apeliacinis teismas panaikino ribojamąsias priemones, nustatytas per Lenkijoje vykusį procesą.
- 6 2020 m. kovo 10 d., remiantis Šengeno informacinėje sistemoje paskelbta paieška, KT vėl buvo laikinai sulaikytas grįžtantis į Bulgariją. Kai Bulgarijos institucijos apie jo laikiną sulaikymą pranešė Norvegijos institucijoms, Hordalando (Norvegija) regiono prokuratūra išdavė 2020 m. kovo 12 d. arešto orderį. Šiuo arešto orderiu KT perduoti buvo prašoma siekiant Norvegijoje išnagrinėti tą pačią baudžiamąją bylą, dėl kurios jau buvo išduotas 2019 m. lapkričio 27 d. arešto orderis, kuris buvo išsiųstas Lenkijai ir kurį vykdyti Varšuvos apygardos teismas atsisakė.
- 7 2020 m. kovo 19 d. KT buvo pritaikyta priemonė „registravimasis“, kuria jam nustatytas įpareigojimas neišvykti iš savo gyvenamosios vietos be atitinkamos institucijos leidimo. Taip pat KT buvo nustatytas draudimas išvykti iš Bulgarijos Respublikos. Norvegijos institucijos prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui pranešė, jog dėl COVID-19 nulemtos sveikatos krizės KT byla Bergeno pirmosios instancijos teisme bus nagrinėjama ne anksčiau kaip 2020 m. spalio mėn., todėl jį perduoti Norvegijai iki 2020 m. rugsėjo mėn. nėra būtina. Bylos nagrinėjimas prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančiame teisme taip pat buvo uždelstas, nes KT laikotarpiu nuo 2020 m. balandžio iki liepos mėn. kelis kartus gydėsi sveikatos priežiūros įstaigose. Teismo medicinos ekspertizėje, kuri buvo įtraukta į bylą 2020 m. spalio mėn., konstatuota, jog KT sveikata rimtai pablogėjo ir jam vėl kyla tromboembolijos (trombozė, dėl kurios užsikemša kraujagyslė) grėsmė, taigi dėl to KT priskiriamas asmenų, kuriems kyla didžiausia rizika susirgti COVID-19, grupei. Dėl sveikatos būklės KT negalėjo iš Šumeno, kuriame gyvena, nuvykti į Sofiją, todėl abiejuose prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo posėdžiuose – 2020 m. gruodžio mėn. ir 2021 m. vasario mėn. – jis dalyvavo per vaizdo konferenciją.

### **Prašymo priimti prejudicinį sprendimą motyvų santrauka**

- 8 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nuomone, sprendimui pagrindinėje byloje priimti reikalingas prejudiciniuose klausimuose nurodytų Sąjungos teisės nuostatų išaiškinimas. Teismas siekia išsiaiškinti, ar, remiantis šiomis nuostatomis, vykdyti 2020 m. kovo 12 d. arešto orderį yra kliūčių, kurios kyla dėl to, kad buvo atsisakyta vykdyti 2019 m. lapkričio 27 d. arešto orderį, kuris buvo išduotas tos pačios institucijos dėl to paties asmens perdavimo siekiant išnagrinėti tą pačią baudžiamąją bylą.

- 9 Pagal Susitarimo dėl perdavimo tvarkos 1 straipsnio 3 dalį reikia gerbti pagrindines teises ir pagrindinius teisinius principus, įtvirtintus EŽTK, arba, kai už jo vykdymą atsakinga valstybės narės teisminė institucija, principus, nurodytus ESS 6 straipsnyje. Tuo remdamasis, dėl galimo šeimos gyvenimo pagal EŽTK 8 straipsnį pažeidimo Varšuvos apygardos teismas atsisakė vykdyti 2019 m. lapkričio 27 d. arešto orderį. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas nurodo, jog faktinės aplinkybės, dėl kurių buvo taikomas [EŽTK] 8 straipsnis, tebėra ir priimant nutartį dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą, nes KT Bulgarijoje augina abu savo vaikus, kurie gimė jam gyvenant su buvusia partnere.
- 10 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas mano, jog aiškinant Susitarimą dėl perdavimo tvarkos gali būti pagal analogiją taikoma Teisingumo Teismo jurisprudencija dėl 2002 m. birželio 13 d. Tarybos pagrindų sprendimo 2002/584/TVR dėl Europos arešto orderio ir perdavimo tarp valstybių narių tvarkos (OL L 190, 2002, p. 1, toliau – Pagrindų sprendimas 2002/584) aiškinimo, nes Susitarimas dėl perdavimo tvarkos yra neatsiejama Sąjungos teisės sistemos dalis (šiuo klausimu žr. 2020 m. balandžio 2 d. Sprendimo *Ruska Federacija*, C-897/19 PPU, EU:C:2020:262, 49 punktą) ir jo nuostatos yra labai panašios į atitinkamas Pagrindų sprendimo 2002/584 nuostatas (2020 m. balandžio 2 d. Sprendimo *Ruska Federacija*, C-897/19 PPU, EU:C:2020:262, 74 punktas).
- 11 Pavyzdžiui, Teisingumo Teismas 2018 m. liepos 25 d. Sprendime *AY* (C-268/17, EU:C:2018:602) konstatavo, jog nėra kliūčių išduoti kelis Europos arešto orderius dėl to paties asmens toje pačioje baudžiamojoje byloje. Vis dėlto prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas mano, jog faktinės aplinkybės ir teisiniai argumentai byloje, kurioje buvo priimtas minėtas sprendimas, skiriasi nuo tų, kurie yra pagrindinėje byloje. Bylos C-268/17 atveju pirmasis Europos arešto orderis buvo išduotas atliekant ikiteisminį tyrimą, antrasis – siekiant išnagrinėti ieškomo asmens bylą teisme. Pagrindinėje byloje, priešingai, abu arešto orderiai (2019 m. lapkričio 27 d. ir 2020 m. kovo 12 d.) buvo išduoti tame pačiame baudžiamosios bylos, t. y. jos nagrinėjimo teisme, etape po to, kai kaltinamasis aktas 2019 m. liepos mėn. buvo pateiktas Bergenio (Norvegija) pirmosios instancijos teismui.
- 12 Be to, Teisingumo Teismas 2018 m. liepos 25 d. Sprendime *AY* (C-268/17, EU:C:2018:602) rėmėsi Pagrindų sprendimo 2002/584 1 straipsnio 2 dalimi, pagal kurią valstybės narės įpareigojamos vykdyti kiekvieną joms išsiųstą Europos arešto orderį. Vis dėlto prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas pažymi, jog Susitarime dėl perdavimo tvarkos tokios susitariančiosioms šalims skirtos nuostatos nėra. Šiomis aplinkybėmis kyla klausimas, ar galima preziumuoti, jog susitariančiosios šalys turi tokią pareigą.
- 13 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas prašo nurodyti, ar valstybės narės teismo atsisakymo vykdyti arešto orderį, kai tai grindžiama [Susitarimo dėl perdavimo tvarkos] 1 straipsnio 3 dalimi, aiškinama kartu su

ESS 6 straipsniu ir EŽTK 8 straipsniu, pagal Susitarimo dėl perdavimo tvarkos 1 straipsnio 2 dalį yra saistomos kitos valstybės narės bei Norvegija ir Islandija dėl jų abipusio iš šio susitarimo kylančio įsipareigojimo. Teismas nurodo, jog Varšuvos apygardos teismo atsisakymas vykdyti 2019 m. lapkričio 27 d. arešto orderį buvo grindžiamas visoms valstybėms narėms bendrais principais, įtvirtintais ESS 6 straipsnyje ir EŽTK.

- 14 Atsižvelgdamas į šiuos argumentus, prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas visų pirma kelia klausimą, ar leidžiama tai, kad tokiu atveju, kai vienos valstybės narės teismas atsisakė perduoti ieškomą asmenį, kitos valstybės narės teismas vėl toje byloje priimtų sprendimą pagal paskesnę remiantis Susitarimu dėl perdavimo tvarkos tame pačiame baudžiamosios bylos etape išduotą arešto orderį, kai atsisakymas buvo grindžiamas principais, privalomais visoms Sąjungos valstybėms narėms, kurios pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 67 straipsnio 1 dalį sukuria laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę.
- 15 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančio teismo nuomone, atsakymas į šį klausimą yra esminis siekiant išsiaiškinti, ar asmuo, kurio ieškoma pagal remiantis Susitarimu dėl perdavimo tvarkos išduotą arešto orderį, gali naudotis teise laisvai judėti pagal SESV 21 straipsnio 1 dalį, teise į laisvę ir saugumą pagal Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 6 straipsnį ir judėjimo laisvę pagal Chartijos 45 straipsnį po to, kai valstybės narės teismas atsisakė vykdyti atitinkamą arešto orderį. Taip yra pagrindinėje byloje, nes KT po to, kai Varšuvos apygardos teismas atsisakė vykdyti 2019 m. lapkričio 27 d. arešto orderį, pasinaudojo teise laisvai judėti ir grįžo į Bulgariją, kur vėl buvo laikinai sulaikytas, ir dėl šio sulaikymo buvo išduotas 2020 m. kovo 12 d. arešto orderis.
- 16 Dėl prašymo prejudicinį sprendimą priimti skubos tvarka pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 107 straipsnį prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas nurodo, jog jame keliami klausimai dėl SESV Trečiosios dalies V antraštinėje dalyje reglamentuojamų sričių. Teismas pažymi, jog nesilaikyta Susitarimo dėl perdavimo tvarkos 20 straipsnyje numatytų terminų. Tai nulėmė tiek galimybės KT bylą nagrinėti anksčiau nei 2020 m. spalio mėn. nebuvimas, kaip aiškiai nurodė Norvegijos institucijos, tiek KT sveikatos pablogėjimas. Pateikiant prašymą priimti prejudicinį sprendimą šių kliūčių nebėra.
- 17 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas nurodo, jog, nors KT nėra sulaikytas, jo teisės laisvai judėti yra apribotos dėl jam taikomos priemonės „registravimasis“. Taip pat KT nustatytas draudimas išvykti iš Bulgarijos Respublikos. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančio teismo nuomone, nurodytos aplinkybės, tarp jų pablogėjusi KT sveikata, pagrindžia būtinybę prejudicinį sprendimą priimti skubos tvarka.